

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Роль і значення дисципліни “Фінанси підприємств” у підготовці фахівців за фахом “Фінанси”, “Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій” “Економічна кібернетика” полягає у одержанні студентами глибоких знань з питань теорії та практики фінансових відносин підприємств, управління фінансами підприємств за умов ринкової економіки, прийняття оптимальних фінансових рішень, що забезпечують зростання прибутку та капіталу, стабілізацію діяльності підприємства. Вивчення дисципліни поєднує три блоки – теоретичний, практичний та самостійну роботу студентів.

Вивчення дисципліни “Фінанси підприємств” базується на фундаментальній підготовці студентів з таких дисциплін: “Фінанси”, “Гроші та кредит”, “Інвестування”.

Одночасно дисципліна забезпечує вивчення таких дисциплін, як „Фінансовий менеджмент”, „Фінансовий ринок”, „Податкова система”.

Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни “Фінанси підприємств”, можуть бути використані в ході виконання дипломної роботи спеціаліста за фахом “Фінанси”.

Мета викладання дисципліни "Фінанси підприємств" є оволодіння студентами базовими знаннями з теорії і практики фінансів підприємств, стратегії і тактики фінансового забезпечення суб'єктів господарювання, формування вміння управляти операційною та інвестиційною діяльністю, винайдення правильних фінансових рішень, оцінка ефективності діяльності підприємства та вкладені капіталу, вивчення системи фінансових потоків сучасних підприємств.

Предметом даної дисципліни є система фінансово-економічних відносин, які виникають в процесі мобілізації ресурсів для фінансування операційної діяльності підприємства і визначення найбільш ефективних шляхів вкладення коштів.

В процесі вивчення дисципліни послідовно розглядаються: теоретичні та організаційні основи фінансів підприємств (економічна сутність та організація фінансів промисловості, їх функції); система забезпечення їх ефективного використання (організаційне, інформаційне забезпечення фінансової діяльності підприємства, зміст фінансової звітності); організація та управління грошовими надходженнями на підприємстві (поняття грошових надходжень, планування надхо-

дження і використання грошових коштів); процеси формування та розподілу прибутку; управління прибутком; організації та нормування оборотних коштів; кредитування промислових підприємств; фінансового планування на підприємстві; банкрутства і санації, а також основи оподаткування сучасних суб'єктів господарювання.

Вивчення дисципліни “Фінанси підприємств” повинно забезпечити з боку студентів:

ЗНАННЯ:

- теоретичних та методичних основ предмету фінанси підприємств, його цілей та задач, методів та прийомів організації фінансів підприємств;
- стратегії і тактики фінансового забезпечення підприємства, основ організації та планування надходжень на сучасному підприємстві, формування прибутку, системи оподаткування і грошових розрахунків підприємства;
- організації та нормування оборотних коштів, системи відтворення основних фондів підприємства;
- причин банкрутства підприємства, принципів антикризового фінансового управління підприємством, форм санації підприємства та їх ефективності.

УМІННЯ:

- розраховувати кінцеві результати діяльності підприємства після оподаткування за допомогою послідовних розрахунків на базі вивчення діючої законодавчої бази відносно оподаткування підприємств в Україні;
- оцінювати ефективність інвестицій, та інших вкладень капіталу за допомогою розрахунку рентабельності інвестицій та показника чистого наведеного ефекту;
- здійснювати нормування оборотних коштів підприємства з розрахунком нормативу оборотних коштів на початок та кінець поточного періоду;
- розраховувати амортизаційні відчислення за всією сумою основних фондів, та по групах основних засобів підприємства.

На вивчення курсу за фахом **“Фінанси”** відведено :

- для **денної** форми навчання (**термін навчання 4 роки**) - 108 годин, з них – 48 годин лекцій та 16 годин практичних занять. Курс „Фінанси підприємств” вивчається в шостому навчальному семестрі;

- для **заочної** форми навчання (**термін навчання 4.5 роки**)- 108 годин, з них – 16 годин лекцій та 24 години практичних занять. Курс „Фінанси підприємств” вивчається в шостому і сьомому навчальному семестрі;

- для **заочної** форми навчання (**термін навчання 3 роки**)- 108 годин, з них – 12 годин лекцій та 20 годин практичних занять. Курс „Фінанси підприємств” вивчається в восьмому навчальному семестрі;

- для **післявузівського** навчання – 108 годин, з них - 8 годин лекцій та 6 годин практичних занять. Курс “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання” вивчається в третьому навчальному семестрі.

На вивчення курсу за фахом **“Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій” “Економічна кібернетика”** відведено:

- для **денної** форми навчання (**термін навчання 4 роки**) - 81 годин, з них – 34 години лекцій та 17 годин практичних занять. Курс „Фінанси підприємств” вивчається в сьомому навчальному семестрі.

На вивчення курсу за фахом **“Економіка підприємства”** :

- для **денної** форми навчання (**термін навчання 2,5 роки**) - 81 годин, з них – 32 години лекцій та 17 годин практичних занять. Курс „Фінанси підприємств” вивчається в восьмому навчальному семестрі;

- для **післявузівського** навчання – 81 годин, з них - 6 годин лекцій та 6 годин практичних занять. Курс “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання” вивчається в третьому навчальному семестрі.

На вивчення курсу за фахом **“Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій”** відведено для **заочної** форми навчання (**термін навчання 4.5 роки**)- - 81 годин, з них – 12 годин лекцій та 8 години практичних занять. Курс „Фінанси підприємств” вивчається в сьомому навчальному семестрі.

На вивчення курсу за фахом **“Економіка підприємства”** відведено для **заочної** форми навчання (**термін навчання 3 роки**) - 81 годин, з них – 8 годин лекцій та 2 години практичних занять. Курс „Фінанси підприємств” вивчається в сьомому навчальному семестрі.

На вивчення курсу за фахом **“Облік і аудит”, “Менеджмент організацій”** відведено для **заочної** форми навчання (**термін навчання 3 роки**) - 81 годин, з них – 8 годин лекцій та 8 години практичних занять. Курс „Фінанси підприємств” вивчається в восьмому навчальному семестрі.

На вивчення курсу за фахом **“Менеджмент організацій”** відведено для **післявузівської** форми навчання - 81 година, з них – 6 годин лекцій та 6 годин практичних занять. Курс „Фінанси підприємств” вивчається в третьому навчальному семестрі.

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Спеціальність	Форма навчання, термін навчання	Семестр	Всього	Розподіл за семестрами та видами занять									Семестр. агестація	
				Лекції	Практ.	Семін.	Лабор. роб.	Комп'ют. практ.	Контр. роботи	СРС				
										Всього	В тому числі, на ви- конання ІСЗ (вик. контр. работ)	Курсова робота		
«Фінанси»	денна	6	108	48	16	-	-	-	-	44	10		ісп.	
		7	40							40		40		
	заочна (4,5 роки)	6,7	108	16	24	-	-	-	-	68	30		зал. , ісп.	
		7	40							40		40		
	заочна (3 роки)	7,8	108	12	20	-	-	-	-	76	30		зал. , ісп.	
		9	40							40		40		
	після- вузівська	3	108	8	6	-	-	-	-	94	30		ісп	
	“Економіка підпри- ємства”, “Облік і аудит”, “Менедж- мент організацій”, “Економічна кібер- нетика”	денна (4 роки)	7	81	34	17	-	-	-	-	30	15		ісп
	“Економіка підприємства”	денна (2,5 роки)	8	81	32	16	-	-	-	-	30	15		ісп
		післяву- зівська	3	81	6	6	-	-	-	-	69	20		ісп
“Менеджмент ор- ганізацій”	післяву- зівська	3	81	6	6	-	-	-	-	61	20		ісп	
“Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент ор- ганізацій”	заочна (4,5 роки)	7	81	12	8	-	-	-	-	71	20		ісп	
“Економіка підприємства”	заочна (3 роки)	7	81	8	2	-	-	-	-	65	20		ісп	
“Облік і аудит”, “Менеджмент ор- ганізацій”	заочна (3 роки)	8	81	8	8	-	-	-	-	69	20		ісп	

II. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Зміст навчальної програми курсу „Фінансова діяльність суб'єктів господарювання” відповідає Галузевому стандарту вищої освіти „Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра напряму 0501 – „Економіка і підприємництво”. / Колектив авт. під загол. керівника А.Ф. Павленка. – К.: КНЕУ, 2002.

Структура навчальної дисципліни віддзеркалюється у змісті навчального матеріалу програми за наступним тематичним планом.

Тема 1 Основи фінансів підприємств

Поняття та сутність фінансів підприємств. Функції фінансів як внутрішня властивість і форма прояву їх сутності. Фінанси підприємств в умовах формування ринкової економіки.

Сфери фінансових відносин підприємств. Фінансові відносини між підрозділами підприємств, між суб'єктами господарювання, з державою, банками, страховими компаніями.

Грошові прибутки, грошові фонди, фінансові ресурси підприємств. Методи та засоби формування фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів. Внутрішні та зовнішні джерела. Власні, позикові й притягнуті кошти. Державне регулювання формування фінансових ресурсів підприємств.

Основи організації фінансів підприємств: саморегулювання, самофінансування.

Особливості організації фінансів в залежності від форми власності, сфери економіки, організації бізнесу, сфери діяльності.

Фінансова діяльність підприємства. Зміст, задачі й організація фінансової роботи на підприємствах.

В результаті вивчення теми:

▪ студент повинен знати:

- функції фінансів;
- сфери фінансових відносин підприємств;
- джерела формування фінансових відносин.

▪ студент повинен вміти:

- організувати фінансові відносини між підрозділами підприємств, між суб'єктами господарювання, з державою, банками, страховими компаніями.

Тема 2 Організація грошових розрахунків підприємств

Сутність та значення грошових розрахунків у діяльності підприємств.
Принципи організації розрахунків.

Порядок відкриття підприємствами розрахункового, поточного, валютного, позикового, депозитного та інших рахунків у банку. Використання коштів із розрахункового рахунку.

Форми безготівкових розрахунків. Розрахунки платіжними дорученнями, платіжними вимогами-дорученнями, акредитивами, векселями, платіжними вимогами.

Розрахунки за надання факторингових послуг підприємствам. Вимоги до їх проведення та сфера використання.

Розрахунки готівковими коштами на підприємстві й сфера їх застосування.
Організація розрахунків з використанням готівки.

Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст та значення для забезпечення господарської діяльності. Порядок пред'явлення претензій по розрахунках. Економічні та фінансові санкції в системі грошових розрахунків і платежів.

В результаті вивчення теми:

▪ **студент повинен знати:**

- сутність та значення грошових розрахунків у діяльності підприємства;
- принципи організації розрахунків;
- порядок відкриття підприємствами рахунків у банках;
- форми безготівкових розрахунків.

▪ **студент повинен вміти:**

- відкривати рахунок у банку;
- використовувати у розрахунках платіжні доручення, вимоги-доручення, акредитиви, векселі, чеки.

Тема 3 Грошові надходження підприємств

Економічна характеристика, склад і класифікація грошових надходжень підприємств.

Виторг від реалізації продукції (робіт, послуг). Чинники, що впливають на розмір виторгу. Особливості формування виторгу від реалізації на підприємствах різноманітних сфер економіки. Розрахунок і планування виторгу.

Формування виторгу від реалізації продукції за часом. Виявлення моменту реалізації.

Розподіл виторгу від реалізації продукції. Формування валового та чистого прибутку.

Грошові надходження від іншої реалізації: основних засобів, матеріалів, нематеріальних активів, інші надходження.

Надходження від фінансових інвестицій: дивіденди від володіння корпоративними правами, від державних цінних паперів. Відсотки, нараховані підприємствам по депозитних рахунках.

Надходження коштів від оренди основних фондів, від застосування фінансових санкцій.

Бюджетні дотації, субвенції. Одержання фінансової допомоги. Страхове відшкодування.

В результаті вивчення теми:

▪ студент повинен знати:

- економічну характеристику, склад і класифікацію грошових надходжень підприємств;
- сутність ви торгу від реалізації продукції;
- чинники, які впливають на розмір ви торгу;
- механізм формування ви торгу від реалізації продукції;
- механізм розподілу ви торгу від реалізації продукції.

▪ студент повинен вміти:

- розраховувати ви торг від реалізації;
- планувати розмір ви торгу від реалізації.

Тема 4 Формування та розподіл прибутку

Економічний зміст прибутку. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємств. Балансовий прибуток, його склад.

Прибуток від реалізації продукції. Чинники, що впливають на формування прибутку. Собівартість продукції та її вплив на прибуток.

Встановлення цін на продукцію, її вплив на формування прибутку. Рентабельність продукції.

Прибуток від реалізації інших активів. Позареалізаційний прибуток, його склад і формування.

Методи розрахунку прибутку. Рентабельність підприємства.

Розподіл прибутку між державою та суб'єктами господарювання.

Формування чистого прибутку підприємств, його використання.

Фонди коштів підприємства, утворені за рахунок чистого прибутку. Виплата дивідендів. Нерозподілений прибуток, його використання.

В результаті вивчення теми:

▪ студент повинен знати:

- економічний зміст прибутку;
- методи розрахунку прибутку;
- механізм розподілу прибутку.

▪ студент повинен вміти:

- розраховувати прибуток підприємства різноманітними методами;
- аналізувати прибуток підприємства.

Тема 5 Оподаткування підприємств

Система оподаткування підприємств, її функції та призначення. Види податків, що виплачують підприємства. Механізм і напрямки впливу оподаткування на фінансово-господарську діяльність.

Непрямі податки й особливості їх впливу на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання.

Акцизний збір. Об'єкти оподаткування. Ставки акцизного збору та порядок його нарахування.

Податок на додану вартість. Платники податку. Об'єкти оподаткування та визначення оподаткованого обороту. Пільги на податки. Порядок відшкодування сум податку з доданої вартості, виплачених підприємством за матеріальні ресурси (роботи, послуги).

Прямі податки. Податки з прибутку підприємств. Порядок визначення оподаткованого прибутку. Вплив оподаткованого прибутку на фінансово-господарську й інвестиційну діяльність підприємств.

Податок на нерухомість підприємств. Плата за землю. Податок з власників транспортних засобів. Місцеві податки та збори, виплачувані підприємствами.

Обов'язкові відрахування підприємств у цільові державні фонди, їх вплив на фінансово-господарську діяльність.

Особливості оподаткування суб'єктів господарювання в окремих сферах діяльності: комерційних банків, страхових та інвестиційних компаній.

В результаті вивчення теми:

▪ студент повинен знати:

- систему оподаткування підприємств, її функції та призначення, види податків, що виплачують підприємства;
- механізм і напрямки впливу оподаткування на фінансово-господарську діяльність;
- обов'язкові відрахування підприємств у цільові державні фонди, їх вплив на фінансово-господарську діяльність.

▪ студент повинен вміти:

- розраховувати податок на додану вартість;
- розраховувати податок на прибуток;
- розраховувати акцизний збір.

Тема 6 Оборотні кошти

Сутність оборотних коштів та їх організації. Склад і розміщення оборотних коштів.

Необхідність і методи виявлення потреб в оборотних коштах. Метод прямого рахунку та сфера його використання. Поняття норм і нормативів оборотних коштів, їхній розрахунок. Економічний метод визначення потреби в оборотних коштах, його використання.

Джерела формування оборотних коштів. Власні оборотні кошти. Позикові та притягнуті оборотні кошти.

Показники стану оборотних коштів. Недостаток власних оборотних коштів, його виявлення, запобігання виникненню та джерела поповнення.

Показники ефективності використання оборотних коштів. Оборотноість оборотних коштів і шляхи її прискорення. Коефіцієнти, що характеризують використання оборотних коштів

В результаті вивчення теми:

▪ **студент повинен знати:**

- сутність оборотних коштів та їх організацію;
- економічний метод визначення потреби в оборотних коштах;
- джерела формування оборотних коштів.

▪ **студент повинен вміти:**

- виявляти потребу в оборотних коштах;
- оцінювати ефективність використання оборотних коштів.

Тема 7 Кредитування підприємств

Індивідуальний кругообіг коштів підприємств, необхідність збалансування матеріальних і фінансових ресурсів - основа залучення кредитів.

Форми кредитів, які використовуються у господарській діяльності підприємств. Банківський, комерційний, лізинговий, іпотечний, бланковий, консорціумний кредити. Види банківських кредитів: по термінах використання, по ступеню ризику, по методах надання, по термінах погашення. Принципи кредитування.

Виявлення потреби підприємства в кредитах. Кредитний договір: сутність та порядок укладання. Відповідальність сторін за порушення умов кредитного договору.

Засоби одержання кредиту. Оцінка кредитоспроможності підприємства.

Порядок погашення кредиту. Позиковий відсоток, чинники, що впливають на нього, джерела сплати.

Товарний кредит, умови його одержання та погашення підприємствами.

В результаті вивчення теми:

▪ **студент повинен знати:**

- форми кредитів, які використовуються у господарській діяльності;
- можливості одержання кредитів;
- порядок погашення кредиту.

▪ **студент повинен вміти:**

- виявляти потребу підприємства у кредитах;
- оцінювати кредитоспроможність підприємства.

Тема 8 Фінансове забезпечення відтворення основних фондів

Склад та структура основних фондів підприємств. Показники стану й ефективності використання основних виробничих фондів. Відтворення основних фондів. Знос і амортизація основних фондів. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.

Сутність та склад капітальних вкладень. Джерела фінансування капітальних вкладень. Власні фінансові ресурси підприємств: амортизаційні відрахування, чистий прибуток, інші ресурси.

Залучення коштів від інших суб'єктів господарювання: продаж акцій, паївові внески.

Кредитування відтворення основних фондів.

Державне фінансування капітальних вкладень.

Ремонт основних фондів, його фінансове забезпечення.

В результаті вивчення теми:

▪ **студент повинен знати:**

- склад та структуру основних фондів підприємств;
- показники стану основних виробничих фондів;
- сутність та склад капітальних вкладень;
- джерела фінансування капітальних вкладень.

▪ **студент повинен вміти:**

- оцінювати ефективність використання основних виробничих фондів;
- розраховувати амортизаційні відрахування.

Тема 9 Оцінка фінансового стану підприємства

Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність та значення. Показники фінансового стану підприємства. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Показники бухгалтерської звітності, використовувані для оцінки фінансового стану.

Сутність ліквідності підприємства. Показники ліквідності та методика їх визначення. Оцінка показників ліквідності. Чинники, що впливають на стан ліквідності.

Сутність платоспроможності. Чинники, що впливають на платоспроможність підприємства. Методика їх виявлення. Оцінка показників платоспроможності.

Фінансова сталість підприємства, її сутність. Система показників фінансової сталості підприємства, методика її розрахунку й оцінки.

Комплексна оцінка фінансового стану підприємств.

В результаті вивчення теми:

▪ студент повинен знати:

- інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства;
- показники ліквідності та методики їх визначення;
- показники платоспроможності.

▪ студент повинен вміти:

- оцінювати фінансовий стан підприємства;
- оцінювати ліквідність підприємства;
- оцінювати платоспроможність підприємства;
- оцінювати фінансову сталість підприємства.

Тема 10 Фінансове планування на підприємствах

Сутність та задачі фінансового планування. Фінансове планування як процес виявлення потреби підприємства у фінансових ресурсах.

Методи фінансового планування. Балансовий метод. Програмно-цільовий метод. Нормативний метод. Метод коефіцієнтів.

Інформаційна база фінансового планування. Аналіз фінансових показників за звітний період. Показники виробничо-господарської діяльності в плановому періоді як вихідна база для фінансового планування.

Фінансовий план як складова частина бізнес-плану. Зміст і структура фінансового плану підприємства (баланс доходів і витрат).

Розрахунок показників дохідної та розхідної частини фінансового плану. Виконання фінансового плану.

Зміст і призначення перевірконої таблиці (шахматки) фінансового плану. Порядок її упорядкування.

Зміст оперативного фінансового плану надходження коштів і здійснення платежів, його призначення.

В результаті вивчення теми:

- **студент повинен знати:**
  - сутність та задачі фінансового планування;
  - методи фінансового планування;
  - інформаційну базу фінансового планування.
- **студент повинен вміти:**
  - аналізувати фінансові показники господарської діяльності;
  - розраховувати показники фінансового плану;
  - оцінювати виконання фінансового плану.

Тема 11 Фінансова санація підприємств

Фінансова криза на підприємствах, заподій її виникнення. Фінансова санація підприємств, економічний зміст та порядок проведення. Санаційний аудит. Розробка програми санації. Банкрутство підприємства: запобігання та наслідки.

Внутрішньогосподарський механізм фінансової стабілізації.

Мобілізація внутрішніх фінансових джерел санації. Державна фінансова підтримка санації підприємства.

Санація шляхом реорганізації (реструктуризації). Приватизаційні аспекти санації суб'єктів господарювання.

Реалізація програми фінансової санації підприємств як окремих етап санаційного процесу.

В результаті вивчення теми:

▪ студент повинен знати:

- механізм санаційного аудиту;
- механізм санації шляхом реорганізації (реструктуризації);
- внутрішньогосподарський механізм фінансової стабілізації.

▪ студент повинен вміти:

- прогнозувати банкрутство підприємства;
- розроблювати програму санації підприємства.

III. ПРИБЛИЗНА ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття № 1 за темами 1,2

Мета – вивчення основ фінансів підприємств та організації грошових розрахунків підприємств

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Сутність та організація фінансів підприємств.
2. Система готівкових розрахунків.
3. Організація безготівкових розрахунків.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- організовувати фінансові відносини між підрозділами підприємств, між суб'єктами господарювання, з державою, банками, страховими компаніями.
- відкривати рахунок у банку;
- використовувати у розрахунках платіжні доручення, вимоги-доручення, акредитиви, векселі, чеки.

Практичне заняття №2 за темою 3

Мета – вивчення грошових надходження підприємств

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Состав грошових надходжень підприємства.
2. Состав доходів підприємства.
3. Визначення доходів підприємства від інвестиційної діяльності та виручку від реалізації продукції.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- розраховувати виторг від реалізації;
- планувати розмір виторгу від реалізації.

Практичне заняття №3 за темою 4

Мета – вивчення механізму формування та розподілу прибутку

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Формування прибутку.
2. Поняття собівартості продукції.
3. Методи розрахунку прибутку підприємства.
4. Порядок розподілу та напрями використання прибутку.
5. Визначення прибутку від реалізації та об'єму реалізації товарної продукції.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- розраховувати податок на додану вартість;
- розраховувати податок на прибуток;
- розраховувати акцизний збір.

Практичне заняття №4 за темою 5

Мета – вивчення механізму оподаткування підприємств

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Система оподаткування підприємств.
2. Вивчення законодавства щодо оподаткування прибутку підприємства, та розрахунок податку на прибуток.
3. Розрахунок сум акцизного збору.
4. Визначення податку на додану вартість згідно діючого законодавства.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- розраховувати податок на додану вартість;
- розраховувати податок на прибуток;
- розраховувати акцизний збір.

Практичне заняття №5 за темою 6, 7

Мета – вивчення основ організації оборотних коштів та механізму кредитування підприємств

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Основи організації оборотних коштів.
2. Нормування оборотних коштів.
3. Необхідність, сутність та функції кредиту.

4. Джерела формування та ефективність використання оборотних коштів.
5. Банківське і небанківське кредитування.
6. Кредитування підприємства

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- виявляти потребу в оборотних коштах;
- оцінювати ефективність використання оборотних коштів.
- виявляти потребу підприємства у кредитах;
- оцінювати кредитоспроможність підприємства

Практичне заняття №6 за темою 8

Мета - вивчення механізму фінансового забезпечення відтворення основних фондів

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Поняття основних засобів підприємства.
2. Показники ефективності використання основних засобів.
3. Знос та амортизація основних засобів.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- оцінювати ефективність використання основних виробничих фондів;
- розраховувати амортизаційні відрахування.

Практичне заняття №7 за темою 9

Мета - вивчення механізму оцінки фінансового стану підприємства

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

1. Оцінка ліквідності підприємства
2. Оцінка кредитоспроможності підприємства

3. Оцінка фінансового стану підприємства

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- оцінювати фінансовий стан підприємства;
- оцінювати ліквідність підприємства;
- оцінювати платоспроможність підприємства;
- оцінювати фінансову сталість підприємства

Практичне заняття №8 за темами 10, 11

Мета – вивчення механізму планування та санації на підприємствах

Питання, що розглядаються на практичному занятті:

- 1 Поняття фінансової стратегії підприємства.
- 2 Сукупність методів фінансового планування.
- 3 Розробка поточного фінансового плану
- 4 Сукупність факторів фінансової кризи підприємства.
- 5 Економічна сутність фінансової санації на підприємстві.
- 6 Поняття фінансового оздоровлення підприємства, та процес прийняття управлінських рішень.

В результаті практичного заняття студент повинен уміти:

- аналізувати фінансові показники господарської діяльності;
- розраховувати показники фінансового плану;
- оцінювати виконання фінансового плану.
- прогнозувати банкрутство підприємства;
- розроблювати програму санації підприємства.

IV. ІНДИВІДУАЛЬНІ СЕМЕСТРОВІ ЗАВДАННЯ

На індивідуальну роботу студентів по вивченню дисципліни „Фінанси підприємств” за фахом **“Фінанси” денної форми навчання** передбачено 44 години, які витрачаються студентами на підготовку рефератів, і 40 годин на курсову роботу.

Ціль рефератів – більш детальніше розглянути питання, які виносяться на самостійне вивчення. Перелік тем рефератів наведено в Додатку Б.

Заслуховування та обговорення рефератів відбувається на практичних заняттях, що поширює знання студентів по окремим теоретичним та практичним заняттям. Крім того, об’єктом індивідуальної роботи є матеріал, який не може бути опрацьований на лекційних та практичних заняттях з причини обмеженого часу аудиторних занять.

Ціль курсової роботи – закріплення теоретичних знань і отримання практичних навичок з дисципліни. Перелік тем наведено в Додатку А.

На індивідуальну роботу студентів за фахом **“Фінанси”** по вивченню дисципліни „Фінанси підприємств” **заочної форми навчання** передбачено 68 годин. Об’єктом індивідуальної роботи є матеріал, який не може бути опрацьований на лекційних та практичних заняттях з причини обмеженого часу аудиторних занять, та курсова робота.

На індивідуальну роботу студентів по вивченню дисципліни **„Фінанси підприємств” за фахом “Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій” “Економічна кібернетика” денної форми навчання** передбачено 30 годин, які витрачаються студентами на підготовку рефератів. Перелік тем рефератів наведено в Додатку Б.

На індивідуальну роботу студентів за фахом **“Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій” “Економічна кібернетика”** по вивченню дисципліни „Фінанси підприємств” **заочної форми навчання** передбачено 61 година. Об’єктом індивідуальної роботи є матеріал, який не може бути

опрацьований на лекційних та практичних заняттях з причини обмеженого часу аудиторних занять.

V. КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Для контролю за засвоєнням матеріалу по навчальній дисципліні “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання” **денної форми навчання** використовуються такі форми поточного контролю:

- підготування доповідей або рефератів по окремих розділах курсу, тематика яких визначається викладачем;
- виконання аудиторних контрольних робіт;
- рішення типових ситуацій та задач по основних темах курсу на практичних заняттях;
- поточний контроль за засвоєнням матеріалу в ході проведення практичних занять із студентами;

Навчальний процес по дисципліні завершується іспитом, на якому студенти показують отриманий рівень знань.

На протязі семестру заплановано проведення трьох обов’язкових контрольних точок и трьох додаткових контрольних точок. **Мета** проведення контрольних робіт – закріплення і оцінювання отриманих студентами теоретичних знань та вмінь розв’язання задач з дисципліни.

Завдання на кожну контрольну роботу знаходяться в додатку А навчально-методичного комплексу дисципліни.

Навчальним планом дисципліни для **заочної та післявузівської форми навчання** передбачена одна контрольна робота.

Контрольна робота охоплює теми лекційного матеріалу, а також матеріал, що вноситься на самостійне вивчення студентам. До контрольної роботи входять виконання наступних видів роботи:

- вивчення та опрацювання теоретичних питань по курсу;
- відповіді на тестові завдання;
- рішення практичних задач.

Основна **мета** виконання контрольних робіт – закріплення теоретичних знань та практичних навиків.

VI МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Методика вивчення дисципліни „Фінанси підприємств” для денної форми навчання за фахом “Фінанси”, «Облік і аудит» і «Економіка підприємства», “Економічна кібернетика” базується на засвоєнні студентом лекційного матеріалу, навчально-методичного матеріалу, навчально-методичної літератури, законодавчих та нормативних актів, виконанні контрольних робіт, самостійних робіт, тестових завдань, вирішенні комплексних ситуаційних задач.

За фахом “Фінанси” більше уваги приділяється розгляду механізму і методів кредитування підприємства, грошовим надходженням, організації грошових розрахунків і фінансовій санації підприємств.

За фахом «Облік і аудит», «Економіка підприємства», “Економічна кібернетика” більше уваги приділяється вивченню механізму формування і розподілу прибутку, фінансовому плануванню на підприємствах, механізму оподаткування прибутку.

На лекціях викладається основна частина теоретичного матеріалу, доповненого прикладами. Питання навчального курсу, які, завдяки обмеженості часу навчальних занять, не можуть бути розглянуті на лекціях, повинні бути опановані на практичних заняттях в ході заслуховування докладів та рефератів.

Методика вивчення дисципліни для заочної та післявузівської форми навчання за фахом “Фінанси”, «Облік і аудит» і «Економіка підприємства» базується на засвоєнні студентом лекційного матеріалу, навчально-методичного матеріалу, навчально-методичної літератури, законодавчих та нормативних актів, виконанні контрольної роботи.

На лекціях викладається основні теми теоретичного матеріалу. Питання навчального курсу, які, завдяки обмеженості часу навчальних занять, не можуть бути розглянуті на лекціях, виносяться на самостійне вивчення дисципліни.

Як і на денній формі навчання за фахом “Фінанси” так і на заочній більше уваги приділяється розгляду механізму і методам кредитування підприємства, організації грошових розрахунків, нормуванню оборотних коштів. **За фахом «Облік**

і аудит» і «Економіка підприємства» увага приділяється вивченню механізму формування і розподілу прибутку, фінансовому плануванню на підприємствах, механізму оподаткування прибутку.

Таблиця 2 – Розподіл навчального часу за темами за фахом “Фінанси”
денної форми навчання (термін – 4 роки)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами занять								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінарські	Лаб. робота	Комп'ютерний практикум	СРС		
							Підготовка до лекцій	Підготовка до практик	Виконання індивід. завд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Економічний сенс та організація фінансів промисловості	3	2	1				-	-	-
2. Організація грошових розрахунків підприємства	6	4	1				-	1	-
3. Грошові надходження підприємства	9	6	1				-	1	1
4. Формування та розподіл прибутку підприємства.	8	4	2				1	1	-
Контрольна робота за темами 1-4	4	2	1				-	1	-
5.Оподаткування підприємства	10	6	2				1	1	-
6. Організація та нормування оборотних коштів.	6	4	1				-	1	-
7. Кредитування промислових підприємств.	6	4	1				-	1	-
Контрольна робота за темами 5-7	4	2	1				-	1	-
8. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів.	7	4	1				1	1	-
9. Фінансове планування на підприємстві	7	4	1				1	1	-
10. Банкрутство і санація підприємства	6	4	1				-	1	-
Контрольна робота за темами 8-10	4	2	1				-	1	-
Підготовка до екзамену	27							27	
Усього	108	48	16					44	

Таблиця 3 – Розподіл навчального часу за темами за фахом “Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій” “Економічна кібернетика” денної форми навчання (термін - 4 роки)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами занять								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінарські	Лаб. робота	Комп'ютерний практикум	СРС		
							Підготовка до лекцій	Підготовка до практик	Виконання індивід. завд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Економічний сенс та організація фінансів промисловості	3	2	1				-	-	-
2. Організація грошових розрахунків підприємства	6	3	1				-	1	1
3. Грошові надходження підприємства	5	4	1				-	-	-
4. Формування та розподіл прибутку підприємства.	9	4	2				1	1	1
Контрольна робота за темами 1-4	2		1				-	1	-
5. Оподаткування підприємства	8	4	1				1	1	1
6. Організація та нормування оборотних коштів.	7	3	2				1	1	-
7. Кредитування промислових підприємств.	6	4	1				-	1	-
Контрольна робота за темами 5-7	3		1				-	1	1
8. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів.	5	3	1				1	-	-
9. Фінансове планування на підприємстві	7	2	2				1	1	1
10. Банкрутство і санація підприємства	6	3	1				1	1	-
Контрольна робота за темами 8-10	2		1				-	1	-
Підготовка до екзамену	12						12		
Усього	81	32	16				33		

Таблиця 4 – Розподіл навчального часу за темами за фахом “Фінанси”
заочної форми навчання (термін - 4,5 роки)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами занять								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінарські	Лаб. робота	Комп'ютерний практикум	СРС		
							Підготовка до лекцій	Підготовка до практик	Виконання індивід. завд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Економічний сенс та організація фінансів промисловості	2	-	-				2	-	-
2. Організація грошових розрахунків підприємства	11	4	2				4	1	-
3. Грошові надходження підприємства	11	4	2				3	1	1
4. Формування та розподіл прибутку підприємства.	11	4	4				2	1	-
5. Оподаткування підприємства	15	4	4				4	2	1
6. Організація та нормування оборотних коштів.	7	-	4				2	1	-
7. Кредитування промислових підприємств.	6	-	2				2	1	1
8. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів.	7	-	2				3	1	1
9. Фінансове планування на підприємстві	9	-	4				4	1	-
10. Банкрутство і санація підприємства	2	-	-				2	-	-
Підготовка до екзамену	27						27		
Усього	108	16	24				68		

Таблиця 3 – Розподіл навчального часу за темами за фахом “Фінанси”
заочної форми навчання (термін - 3 роки)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами занять								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінарські	Лаб. робота	Комп'ютерний практикум	СРС		
							Підготовка до лекцій	Підготовка до практик	Виконання індивід. завд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Економічний сенс та організація фінансів промисловості	2	-	-				2	-	-
2. Організація грошових розрахунків підприємства	9	2	2				4	1	-
3. Грошові надходження підприємства	12	2	2				5	2	1
4. Формування та розподіл прибутку підприємства.	11	2	4				4	1	-
5. Оподаткування підприємства	15	4	4				4	2	1
6. Організація та нормування оборотних коштів.	7	-	4				2	1	-
7. Кредитування промислових підприємств.	6	-	2				2	1	1
8. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів.	9	-	2				5	1	1
9. Фінансове планування на підприємстві	8	-	2				4	2	-
10. Банкрутство і санація підприємства	2	-	-				2	-	-
Підготовка до екзамену	27						27		
Усього	108	12	20				76		

Таблиця 4 – Розподіл навчального часу за темами за фахом “Фінанси”

(після вузівське навчання)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами занять								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінарські	Лаб. робота	Комп'ютерний практикум	СРС		
							Підготовка до лекцій	Підготовка до практик	Виконання індивід. завд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Економічний сенс та організація фінансів промисловості	4	-	-				4	-	-
2. Організація грошових розрахунків підприємства	11,5	2	0,5				6	2	1
3. Грошові надходження підприємства	11	2	1				5	2	1
4. Формування та розподіл прибутку підприємства.	8	2	1				4	1	-
5. Оподаткування підприємства	12	2	1				6	2	1
6. Організація та нормування оборотних коштів.	8	-	1				4	2	1
7. Кредитування промислових підприємств.	6,5	-	0,5				4	1	1
8. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів.	8,5	-	0,5				6	1	1
9. Фінансове планування на підприємстві	7,5	-	0,5				6	1	-
10. Банкрутство і санація підприємства	4	-	-				4	-	-
Підготовка до екзамену	27						27		
Усього	108	8	6				94		

Таблиця 5 – Розподіл навчального часу за темами за фахом “Облік та аудит”, “Менеджмент організацій”, “Економіка підприємства” заочної форми навчання (термін - 4,5 роки)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами занять								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінарські	Лаб. робота	Комп'ютерний практикум	СРС		
							Підготовка до лекцій	Підготовка до практик	Виконання індивід. завд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Економічний сенс та організація фінансів промисловості	1	-	-				1	-	-
2. Організація грошових розрахунків підприємства	6	2	1				2	1	-
3. Грошові надходження підприємства	7	2	1				2	1	1
4. Формування та розподіл прибутку підприємства.	8	4	1				2	1	-
5. Оподаткування підприємства	13	4	1				4	2	2
6. Організація та нормування оборотних коштів.	3	-	1				1	1	-
7. Кредитування промислових підприємств.	5	-	1				2	1	1
8. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів.	5	-	1				2	1	1
9. Фінансове планування на підприємстві	4	-	1				2	1	-
10. Банкрутство і санація підприємства	2	-	-				2	-	-
Підготовка до екзамену	27						27		
Усього	81	12	8				61		

Таблиця 6 – Розподіл навчального часу за темами за фахом “Облік та аудит”, “Менеджмент організацій” заочної форми навчання (термін - 3 роки)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами занять								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінарські	Лаб. робота	Комп'ютерний практикум	СРС		
							Підготовка до лекцій	Підготовка до практик	Виконання індивід. завд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Економічний сенс та організація фінансів промисловості	1	-	-				1	-	-
2. Організація грошових розрахунків підприємства	6	2	1				2	1	-
3. Грошові надходження підприємства	9	2	1				4	1	1
4. Формування та розподіл прибутку підприємства.	6	2	1				2	1	-
5. Оподаткування підприємства	11	2	1				4	2	2
6. Організація та нормування оборотних коштів.	3	-	1				1	1	-
7. Кредитування промислових підприємств.	5	-	1				2	1	1
8. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів.	7	-	1				4	1	1
9. Фінансове планування на підприємстві	4	-	1				2	1	-
10. Банкрутство і санація підприємства	2	-	-				2	-	-
Підготовка до екзамену	27						27		
Усього	81	8	8				65		

Таблиця 7 – Розподіл навчального часу за темами за фахом “Менеджмент організацій”(після вузівське навчання)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами занять								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінарські	Лаб. Робота	Комп'ютерний практикум	СРС		
							Підготовка до лекцій	Підготовка до практик	Виконання індивід. завд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Економічний сенс та організація фінансів промисловості	1	-	-				1	-	-
2. Організація грошових розрахунків підприємства	5	1	1				2	1	-
3. Грошові надходження підприємства	8,5	2	0,5				4	1	1
4. Формування та розподіл прибутку підприємства.	5	1	1				2	1	-
5. Оподаткування підприємства	11	2	1				4	2	2
6. Організація та нормування оборотних коштів.	3	-	1				1	1	-
7. Кредитування промислових підприємств.	6,5	-	0,5				4	1	1
8. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів.	6,5	-	0,5				4	1	1
9. Фінансове планування на підприємстві	5,5	-	0,5				4	1	-
10. Банкрутство і санація підприємства	2	-	-				2	-	-
Підготовка до екзамену	27						27		
Усього	81	6	6				69		

Таблиця 8 – Розподіл навчального часу за темами за фахом “Економіка підприємства” заочної форми навчання (термін - 3 роки)

Найменування розділів, тем	Розподіл за семестрами та видами занять								
	Всього	Лекції	Практичні	Семінарські	Лаб. Робота	Комп'ютерний практикум	СРС		
							Підготовка до лекцій	Підготовка до практик	Виконання індивід. завд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Економічний сенс та організація фінансів промисловості	1	-	-				1	-	-
2. Організація грошових розрахунків підприємства	5,25	2	0,25				2	1	-
3. Грошові надходження підприємства	8,25	2	0,25				4	1	1
4. Формування та розподіл прибутку підприємства.	5,25	2	0,25				2	1	-
5. Оподаткування підприємства	10,25	2	0,25				4	2	2
6. Організація та нормування оборотних коштів.	3,25	-	0,25				1	2	-
7. Кредитування промислових підприємств.	7,25	-	0,25				4	2	1
8. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів.	6,25	-	0,25				4	1	1
9. Фінансове планування на підприємстві	5,25	-	0,25				4	1	-
10. Банкрутство і санація підприємства	2	-	-				2	-	-
Підготовка до екзамену	27						27		
Усього	81	8	2				71		

VII НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Перелік рекомендованої літератури:

1. Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність”.
2. Закон України „Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті”.
3. Закон України „Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 30 червня 1999р. //Голос України від 30.07.1999.
4. Закон України „Про підприємства в Україні” від 27 березня 1991р.
5. Закон України „Про господарські товариства” від 19 вересня 1991р.
6. Закон України „Про цінні папери та фондову біржу” від 18 липня 1991р.
7. Закон України „Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991р.
8. Закон України „Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності”.
9. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб’єктів господарювання: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.
10. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. Т.1,2 – К. 1999.
11. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств.- К.:КНЕУ,2000.
12. Джеймс Ван Хорн. Основы управления финансами.-М.:Финансы и статистика,1996.
13. Конспект лекцій по дисципліне «Финансы предприятия» для студентов экономических специальностей заочного факультета \ Составители: С.Т. Пилецкая, Т.Ю. Корытько. – Краматорск: ДГМА. 2000. – 120 с.
14. Методические указания к изучению тем «Организация безналичных расчетов», «Организация краткосрочного кредитования » и «Финансовое планирование» по курсу «Финансы предприятий» для студентов специальностей 7.050107, 7.050104, 7.050106 очной и заочной форм обучения. / Пилецкая С.Т. – Краматорск: ДГМА, 2000 – 85с.
15. Методические указания к выполнению контрольных работ по дисциплине «Финансы предприятий» для студентов всех специальностей заочной формы

обучения / Пилецкая С.Т., Герасименко А.В., Саплин С.Ю. – Краматорск: ДГМА, 2002. – 28 с.»

16 Методические указания к выполнению курсовой работы по дисциплине «Финансы предприятий» для студентов всех специальностей заочной формы обучения / Пилецкая С.Т., Герасименко А.В., Саплин С.Ю. – Краматорск: ДГМА, 2002. – 28 с.

17.Фінанси підприємств, третє видання: Підручник /За ред. Професора А.М.Поддєрьогіна – К.:КНЕУ,2000.

Розробники робочої навчальної програми з дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання”:

Доцент, к.е.н. кафедри “Фінанси”

С.Т. Пилецька

Додаток А

Теми рефератів

1. Перспективні методи кредитування промислових підприємств.
2. Законодавче забезпечення оцінки фінансового стану неплатоспроможного підприємства.
3. Основні фонди, класифікація й оцінка ефективності їх використання.
4. Джерела формування прибутку підприємства та його розподіл.
5. Перспективні методи фінансового планування на підприємстві.
6. Механізм оцінки кредитоспроможності клієнта банку.
7. Джерела формування оборотних коштів й ефективність їх використання.
8. Дебітові та кредитові картки як одна з форм безготівкових розрахунків.
9. Вексельний обіг й особливості розрахунків підприємства векселями.
10. Пільги по оподаткуванню прибутку підприємств у відповідності до Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств”.
11. Пільги по податку на додану вартість.
12. Основи оподаткування прибутку підприємств.
13. Законодавче забезпечення готівкових грошових розрахунків підприємства.
14. Бюджетування як прогресивний метод обліку доходів і витрат підприємства.
15. Лізинг як метод інвестування.
16. Види і механізм здійснення безготівкових розрахунків підприємства.
17. Джерела формування і методика розрахунку потреби в оборотному капіталі.
18. Взаємини підприємств із комерційними банками, бюджетом і позабюджетними фондами.
19. Статутний фонд підприємства, його формування і рух.
20. Фінансові питання реорганізації і ліквідації акціонерного товариства.
21. Сутність, поняття і види дивідендної політики.
22. Малий бізнес у ринковій економіці.
23. Фінансово-промислові групи.
24. Інвестиційні ризики і керування ними на підприємстві.

25. Фінансова санація підприємства, необхідність її проведення.
26. Антикризове фінансове управління підприємством.
27. Фінансовий ринок і використання підприємством засобів фінансового ринку.
28. Причини виникнення і показники неспроможності підприємства. Банкрутство підприємств.

Додаток Б

Перелік питань до іспиту

1. Сутність фінансів підприємств, як поставної частини виробничих відношень ринкової економіки.
2. Фінансові ресурси та грошові засоби.
3. Організація контролю за раціональним використанням фінансових ресурсів на підприємстві.
4. Готівкова система розрахунків.
5. Організація безготівкових розрахунків.
6. Характеристика та склад грошових надходжень.
7. Доходи від операційної діяльності.
8. Доходи від фінансових операцій та іншої звичайної діяльності.
9. Формування валового та чистого доходу.
10. Формування прибутку.
11. Методи розрахунку прибутку.
12. Розподіл та використання прибутку.
13. Система оподаткування підприємств.
14. Оподаткування прибутку підприємства.
15. Акцизний збір.
16. Податок на додану вартість.
17. Основи організації оборотних коштів.
18. Принципи нормування оборотних коштів.
19. Нормування оборотних коштів за сировиною, основними і матеріалами, покупними напівфабрикатами.
20. Нормування оборотних коштів за допоміжними матеріалами, за паливом.
21. Нормування оборотних коштів за тарою та запасними частинами.
22. Нормування оборотних коштів за МШП.
23. Нормування оборотних коштів у незавершеному виробництві і видатків майбутніх періодів.
24. Нормування оборотних коштів за запасами готової продукції.

25. Джерела формування оборотних коштів
26. Ефективність використання оборотних коштів.
27. Необхідність, сутність, функції та види кредитів.
28. Банківське кредитування.
29. Небанківське кредитування.
30. Кредитування підприємств за рахунок міжнародних фінансово-кредитних інститутів.
31. Сутність основних засобів підприємства.
32. Показники стану й ефективності основних засобів.
33. Знос та амортизація основних засобів.
34. Фінансова стратегія підприємства.
35. Методи фінансового планування.
36. Поточний фінансовий план.
37. Фактори фінансової кризи на підприємстві.
38. Економічна сутність санації підприємства.
39. Прийняття рішень про фінансове оздоровлення підприємства.

Додаток В

Перелік тем курсової роботи

- 1 Принципи ціноутворення і види цін.
- 2 Бюджетування як прогресивний метод обліку доходів і витрат підприємства.
- 3 Система управління грошовими потоками на підприємстві.
- 4 Роль податків і зборів у діяльності промислового підприємства.
- 5 Лізинг як методу інвестування.
- 6 Система критеріїв оцінки неплатоспроможності підприємства.
- 7 Формування фінансових відносин у ринкових умовах господарювання.
- 8 Розподіл прибутку в умовах сучасної системи оподаткування.
- 9 Види і механізм здійснення безготівкових розрахунків підприємства.
- 10 Особливості фінансової діяльності підприємства з іноземними інвестиціями.
- 11 Джерела формування і методика розрахунку потреби в оборотному капіталі.
- 12 Економічна ефективність і методи оцінки інвестиційної діяльності підприємства.
- 13 Взаємини підприємств із комерційними банками, бюджетом і позабюджетними фондами.
- 14 Статутний фонд підприємства, його формування і рух.
- 15 Планування фінансової діяльності підприємства.
- 16 Формування фінансової стратегії підприємства.
- 17 Формування, розподіл і використання прибутку підприємства.
- 18 Фінансові питання реорганізації і ліквідації акціонерного товариства.
- 19 Сутність, поняття і види дивідендної політики.
- 20 Формування і використання фонду основних засобів.
- 21 Малий бізнес у ринковій економіці.
- 22 Виторг від реалізації продукції - джерело доходу підприємства.
- 23 Цінні папери акціонерного товариства.
- 24 Інвестування як спосіб відтворення основних фондів.

- 25 Фінансові ресурси промислових підприємств.
- 26 Фінансово-промислові групи.
- 27 Система управління активами підприємства.
- 28 Управління витратами на сучасному підприємстві.
- 29 Інноваційна діяльність підприємства.
- 30 Інвестиційні ризики і управління ними на підприємстві.
- 31 Роль контролінгу в діяльності сучасного підприємства.
- 32 Фінансова санація підприємства, необхідність її проведення.
- 33 Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.
- 34 Фінансовий стан підприємства, його аналіз і оцінка.
- 35 Амортизаційні відрахування як джерело фінансових ресурсів підприємства.
- 36 Антикризове фінансове управління підприємством.
- 37 Овердрафт як метод кредитування промислового підприємства.
- 38 Небанківське кредитування промислових підприємств.
- 39 Галузеві особливості організації фінансів підприємств.
- 40 Основні організаційні форми об'єднання підприємств на Україні.
- 41 Сутність і організація фінансового контролю на підприємстві.
- 42 Фінансовий ринок і використання підприємством інструментів фінансового ринку.
- 43 Система формування фінансових показників і їхнє використання у фінансовому управлінні.
- 44 Особливості банківського кредитування підприємств.
- 45 Дивідендна політика і її роль у діяльності підприємства.
- 46 Фінансові питання реорганізації і ліквідації підприємства.
- 47 Причини виникнення і показники неспроможності підприємства. Банкрутство підприємств.
- 48 Економічна ефективність і методи оцінки інвестиційної діяльності підприємства.
- 49 Сутність факторингу й особливості його використання на підприємстві.
- 50 Фінансові джерела санації підприємства.